

Bilaga 1

Antalet barn

De uppgifter från befolkningsregister som redovisas i denna bilaga avser hela barnbefolkningen. I resultatdelen skiljer vi på hemmaboende och ej hemmaboende barn och de definieras på följande sätt:

Hemmaboende = samtliga barn under 16 år samt 16–21-åringar som är folkbokförda med föräldrar eller med andra vuxna som är i föräldrars ställe.

Ej hemmaboende = 16–21-åringar som inte är folkbokförda med föräldrar eller vuxna som är i föräldrars ställe. Det kan finnas fel i bokföringen innebärande att ungdomar felaktigt framstår som ej hemmaboende. Särskilt kan det gälla ungdomar som invandrat efter att de fyllt 18 år. Men även ungdomar som är skrivna hos föräldrarna kan i realiteten ha flyttat hemifrån utan att ha anmält flyttning.

Det finns en viss osäkerhet i befolkningsregistren rörande antalet utflyttade bland yngre barn. Ibland framstår mindre barn som om de bodde på egen hand. Det kan bero på eftersläpningar i flyttningsanmälningar eller andra fel. Vi har antagit att det för samtliga ”utflyttade” barn under 16 år egentligen är fråga om ett bokföringsfel. I hur stor utsträckning det också gäller äldre barn vet vi inte. Här har vi valt att redovisa ungdomar över 15 år som utflyttade i de fall de inte är folkbokförda med vare sig biologiska föräldrar, adoptivföräldrar eller andra vuxna som är i föräldrars ställe.

I slutet av 1999 fanns det 1 940 100 barn i åldrarna 0–17 år som var folkbokförda i Sverige och omkring 2 346 000 barn och unga i åldrarna 0–21 år. I tre av de surveyer som har använts för årlig barnstatistik ingår enbart hemmaboende barn. Det gäller Arbetskraftsundersökningen, AKU, Undersökningen om levnadsförhållanden, ULF och självklart Föräldraundersökningen/Barnomsorgsundersökningen (FU). FU omfattar barn upp t.o.m. 12 år. Här bygger indelningen på uppgifter som föräldrar eller i vissa fall barnen själva lämnat i intervjuerna. I inkomstfördelningsundersökningen, HINK ingår både hemmaboende och icke hemmaboende barn.

**Andel hemmaboende barn i olika åldrar 1999.
Procent**

Ålder	Flickor	Pojkar
16 år	99	99
17 år	97	98
18 år	92	96
19 år	75	87
20 år	53	71
21 år	38	54

Källa. RTB, registret över totalbefolkningen 31.12.1999

Antalet hemmaboende barn i åldrarna 0–17 år beräknas den 31.12.1999 uppgå till 1 937 000 och antalet hemmaboende i åldrarna 0–21 år till 2 226 000. Då räknas alltså alla barn under 16 år som hemmaboende.

Tidpunkt på året

De olika undersökningarna avser olika tidpunkter på året. AKU och ULF ger för varje år ett medeltal för årets befolkning. I bägge fallen ger en jämförelse med befolkningsstatistikens medelfolkmängder en uppskattning av storleken på över respektive underskattning av antalet barn i olika åldersgrupper. Det har gjorts i bilagetabell 1.2 nedan (observera dock att i uppgifterna från befolkningsstatistiken ingår också frånflyttade 16- och 17-åringar). I FU avses barnbefolkningen i september 1999.

I HINK avses befolkningen den 31.12 respektive år. För att få en uppfattning om storleken på överskattningen av antalet barn i HINK jämförs således med befolkningsstatistikens antal barn den 31.12.

I resultatredovisningen i kapitlet om familjeekonomi är HINK-populationen emellertid justerad och gäller den något mindre s.k. helårsbefolkningen, dvs barn som ingår i hushåll där samtliga vuxna varit folkbokförda i riket både i början och slutet av året. På så sätt undviker man att få med ett antal familjer som har extremt låga årsinkomster beroende på att de inte funnits i landet hela året. I bilagetabell 1.1 och 1.2 redovisas både helårspopulationen och hela populationen barn från HINK.

Ålder

I jämförelsen nedan mellan surveyer och befolkningsregister har åldern fått avse åldern den 31.12. respektive år. Endast i AKU har vi arbetat med ”verklig ålder” dvs. ålder uppnådd vid intervjutidpunkten. När man arbetar med en mittfolkmängd/medelfolkmängd och redovisar efter ålder den 31.12 som i ULF kommer man att sakna ungefär en halv årgång 0-åringar – barn som fötts under året men efter det att föräldrarna intervjuats. I FU saknar vi omkring en tredjedel av ettåringarna. Endast barn födda t.o.m. augusti 1998 ingår i undersökningen.

Vid redovisning från AKU av föräldrars sysselsättning har det varit möjligt att redovisa efter ålder vid intervju-månaden, ”verklig ålder”. Föräldrarnas sysselsättning är starkt beroende av barnets ålder och för små barn kan sysselsättningen förändras från åldersmånad till åldersmånad. Det är skälet till att ”verklig ålder” redovisas i AKU-tabellerna i kapitlet om sysselsättning. I tabellerna nedan redo-

visas för AKU åldersfördelningen efter verklig ålder. 0-åringarna utgör då en hel årgång (ungefär antalet födda från 1.7 föregående år till 1.7 undersökning-året).

Bedömning av uppgifternas säkerhet.

AKU överskattar antalet barn med 6 procent 1999 och 5 procent året dessförinnan. I ULF 99 har totala antalet barn blivit i stort sett rätt men vissa åldersgrupper överskattas och andra underskattas. ULF 98 överskattade antalet med ungefär 4 procent. En orsak till att AKU och ULF överskattar antalet barn är att svarsfrekvensen är högre i barnfamiljer än i icke-barnfamiljer. Då det inte har varit möjligt att mer än delvis korrigera skattningarna för skilda svarsandelar i olika delar av populationen blir konsekvensen en överskattning av vuxna med barn och därmed en överskattning av antalet barn. Den jämförelsevis höga svarsandelen ger å andra sidan säkrare skattningar av barnens fördelning på olika undersökningsvariabler. ULF ser ut att underskatta antalet 0-åringar. Det beror på att endast omkring halva åldersgruppen ingår i undersökningen.

I viss utsträckning skulle barn kunna vara dubbelräknade i surveyerna. Det gäller barn som delar sin tid mellan mamma och pappa. Åren 1992/93 uppskattas antalet barn som bor lika mycket hos mamma och pappa till 1 procent av hela populationen 0–17 år. Den andelen har troligen ökat sedan dess. Barn som inte delar sin tid lika mellan föräldrarna tillbringar trots det stor del av tiden hos var och en. Även för dem finns en risk för dubbelräkning i surveyerna.

I föräldraundersökningen, FU, är antalet barn nära det som erhålles i befolkningsstatistiken. Antalet ettåringar ser ut att vara underskattade men det beror på att den åldersgruppen bara delvis ingår i undersökningen..

Också i HINK ligger antalet barn nära befolkningsstatistiken. Det gäller alla åldersgrupper utom dels gruppen 1 år som överskattats med 6 procent 1999 och antalet nollåringar som underskattas med 8 procent. I HINK imputeras för bortfallet och det kan vara ett skäl till att skattningen i stort sett ändå är relativt bra. Året dessförinnan var den högsta åldersgruppen, 16–17 år rejält underskattad med nästan 10 procent.

Uppgifter om antalet barn i olika åldrar bör i första hand hämtas från befolkningsstatistiken.

Bilagetabell 1.1

Antal barn 1998 och 1999 enligt olika källor

Ålder	RTB99 31.12.	RTB99 medel- folk- mängd	AKU99 mittfm verklig ålder	ULF99 mittfolk- mängd	RTB98 31.12.	RTB98 medel- folk- mängd	AKU98 mittfm- verklig ålder	HINK98 31.12 hela pop imputerat	HINK98 31.12 helårspop imputerat	ULF98 mittfolk- mängd	FU99 september folk- mängd
0	88 257	88 799	90 700	54 398	89 234	89 706	89 200	81 702	80 157	55 189	
1	89 754	90 301	93 500	87 792	90 715	93 002	101 400	96 503	96 206	96 040	63 450
2-3	186 287	192 878	214 100	191 198	198 975	207 324	222 600	189 438	187 576	198 234	188 447
4-5	215 645	223 120	235 300	237 512	229 935	235 372	255 500	226 590	225 730	242 149	211 851
6	117 234	120 638	127 100	118 170	123 580	124 738	132 700	122 751	122 453	128 264	117 448
7-9	376 080	375 735	406 300	400 301	373 786	368 983	397 800	368 006	366 519	413 109	374 277
10-12	347 056	342 446	360 200	357 817	336 096	329 670	346 700	341 055	338 689	368 847	348 524
13-15	313 279	310 165	326 800	320 359	304 941	301 761	312 200	313 914	313 616	314 586	
16-17	195 982	199 600	205 400	187 202	200 037	201 495	197 400	190 912	189 406	207 645	
18-21	405 742	405 827			405 924	406 145		415 891	413 493		
0-17	1 929 574	1 943 679	2 059 700	1 954 750	1 947 299	1 952 049	2 055 500	1 930 874	1 920 357	2 024 063	
0-21	2 335 316	2 349 506			2 353 223	2 358 194		2 346 765	2 333 850		

RTB, registret över totalbefolkningen: Populationen utgörs av hela den folkbokförda befolkningen i respektive ålder dels som den var noterad 31.12.1998 och 1999 dels som beräknade medelfolkmängder 1998 och 1999. Med ålder avses i samtliga fall åldern 31.12.

AKU, arbetskraftsundersökningen: Talen har erhållits genom summering av antal barn som bor med mödrar enligt intervju med kvinnor och antal barn

som bor med ensamstående män enligt intervju med män. Populationen är hemmaboende barn i genomsnitt under året. Intervjutillfällena är olika för olika intervjupersoner och är fördelade på mätperioder under årets samtliga 12 månader. Med ålder avses här verklig ålder dvs barnets ålder vid intervjutillfället. Det är den redovisning som gäller i kapitlet om föräldrars sysselsättning.

FU, Föräldraundersökningen/barnomsorgsundersökningen. Populationen är hemmaboende barn i september 1999. De äldsta barnen fyllde 12 år 1999 och de yngsta är de som föddes jan - augusti 1998. Ettåringarna utgörs således av omkring två tredjedelar av årgången födda 1998. Med ålder avses ålder 31.12.1999

ULF, undersökningen om levnadsförhållanden: Populationen är en mittpopulation hemmaboende barn för undersökningsåret. Uppräkningen sker till 1.7. Även ULF har intervjutidpunkter spridda över året. Omkring hälften av årets emigrerade/avlidna ingår och likaså omkring hälften av årets immigrerade och hälften av årets födda. Med ålder avses ålder den 31.12. Det innebär att åldersgruppen 0 år endast omfattar omkring hälften av dem som fötts under året. Här redovisas enbart efter ålder vid årets slut.

HINK, inkomstfördelningsundersökningen: Populationen utgörs i fallet "hela populationen" av samtliga barn folkbokförda i riket den 31.12. utom barn som immigrerat efter urvalstillfället i november. Helårspopulationen utgörs av barn folkbokförda den 31.12 som ingår i hushåll där samtliga vuxna var folkbokförda både 1.1 och 31.12. I bägge fallen har man imputerat för bortfall. Helårspopulationen används i avsnittet om familjernas inkomster. Med ålder avses ålder den 31.12. Familjesammansättningen är den som gällde vid årets slut. Intervjuer har skett i början av påföljande år.

Bilagetabell 1.2

Andel av RTB-befolkningen respektive år

Barnbefolkningen enligt olika källor som andel (procent) av barnbefolkningen enligt befolkningsstatistiken

Ålder	AKU 99 mittfolkmängd verklig ålder	ULF99 mitt- folkmängd	AKU 98 mittfolkmängd verklig ålder	HINK98 31.12 hela pop imputerat	HINK98 31.12 helårspop imputerat	ULF 98 mitt- folkmängd	FU99 september- folkmängd
	1	2	3	4	5	6	7
0	102,1	61,3	99,4	91,6	89,8	61,5	-
1	103,5	97,2	109,0	106,4	106,1	103,3	70,7
2-3	111,0	99,1	107,4	95,2	94,3	95,6	101,2
4-5	105,5	106,5	108,6	98,5	98,2	102,9	98,2
6	105,4	98,0	106,4	99,3	99,1	102,8	100,2
7-9	108,1	106,5	107,8	98,5	98,1	112,0	99,5
10-12	105,2	104,5	105,2	101,5	100,8	111,9	100,4
13-15	105,4	103,3	103,5	102,9	102,8	104,3	
16-17	102,9	93,8	98,0	95,4	94,7	103,1	
18-21				102,5	101,9		
0-17	106,0	100,6	105,3	99,2	98,6	103,7	
0-21				99,7	99,2		

För kolumnerna 1, 2, 3 och 6 har andel beräknats av befolkningsstatistikens medelfolkmängder respektive år. Observera att de låga andelarna för lägsta åldersgruppen i ULF och Föräldraundersökningen inte beror på "fel" i undersökningarna utan på att bara en del populationerna 0 åringar (ULF) respektive 1-åringar i (Föräldraundersökning) ingår i undersökningen.

För kolumnerna 4, 5 och 7 har andelar beräknats av befolkningen vid årets slut. I HINK och ULF avses ålder vid årets slut, i FU ålder i september.